

Wenken voor mentoren bij stagebegeleiding

Stagementoren spelen een cruciale rol in het begeleiden van de onderwijspraktijk van de stagiair. Ze zijn er om het leerproces te begeleiden en te ondersteunen. Door deze begeleiding groeit de stagiair in zijn pedagogische en didactische vaardigheden en leert hij/zij reflecteren over zijn handelen zodat hij zichzelf stapsgewijs kan (bij)sturen. De stagebegeleider van Odisee ondersteunt dit proces vanuit de lessen didactiek, onderwijskunde en supervisie op de hogeschool en door een actieve begeleiding op de stageplaats. Samen kunnen we van en met elkaar leren. Met deze wenken willen we alle stagementoren suggesties aanbieden voor de begeleiding, zodat leren en groeien in het leraar zijn een positief verhaal van leeransen wordt.

Tot slot: aan alle stagementoren bij wie onze studenten kansen krijgen om hun competenties te ontwikkelen, waardoor ze als enthousiaste en bekwame leraren hun loopbaan kunnen aanvatten: een gemeente **'dankjewel'**! Goed onderwijs start bij goed opgeleide leraren en dat maken we graag samen met jullie waar. **Opleiden** tot goede leraren doen we **samen, in dialoog**: student, stagebegeleider en stagementor.

Bij contacten vooraf met de stagiair

Een stagecontactweek

Elke stageperiode wordt voorafgegaan door **een stagecontactweek**. De data van deze week zijn vastgelegd in de stageovereenkomst. Het is een week waarbij de student les heeft op de hogeschool; en waarbij hij op een lesvrij ogenblik contact neemt met zijn/haar stageschool.

De stagiair maakt voorafgaand deze week telefonisch of via mail een afspraak met de mentorcoach en/of stagementoren. Hij/zij plant tijdens de contactweek **een overlegmoment** met hen. Tijdens dit moment kan het **stagerooster** worden besproken en is een overleg met de vakmentoren wenselijk. Het is een ideaal moment om de vooropgestelde stagecompetenties te bespreken, als ook mogelijke lesonderwerpen voor de actieve stageweek. Lesmateriaal kan worden uitgewisseld. De bedoeling van deze week is dat de student zo veel mogelijk info krijgt over de lessen die hij/zij moet geven. Eventueel kunnen er vrijblijvend **observatielessen** worden gepland. De stagiair bezorgt aan elke mentor zijn contactgegevens. Ook contactgegevens van de mentor kunnen worden uitgewisseld. De mentor maakt duidelijke en concrete afspraken hoe de stagiair hem/haar mag of kan bereiken.

De stagiair bezorgt een aantal documenten (digitaal en papier) aan de mentoren. Het betreft de stagecompetenties, de link naar de stagewebsite en de eindbeoordelingsdocumenten.

Op het einde van de contactweek bezorgt de stagiair zijn/haar stagerooster aan zijn/haar stagebegeleiders van de hogeschool.

Het bespreken van lesonderwerpen

De mentor bakent **lesonderwerpen** voldoende af. Goed omlijnde opdrachten zijn een steun voor de beginnende leerkracht. Zeker voor eerste-en tweedejaars. Kadering vanuit de leerplandoelstellingen is wenselijk. De mentor geeft liefst geen herhalingslessen, noch vrij te kiezen lesonderwerpen. Liever ook geen lesonderwerpen waarbij een sterke vertrouwensband tussen leerkracht – leerling een noodzaak is; bv. lessen rond relationele vorming, seksuele voorlichting in korte stageperiodes van eerste-en/of tweedejaars.

Het is niet aangewezen dat de stagiair zelf suggesties doet bij de planning van zijn stagerooster, of voorstellen doet over de klassen waar hij/zij graag aan lesgeeft, of over mogelijke lesonderwerpen. Bij studenten met een geïndividualiseerd traject, of studenten die les volgen en / of stage lopen in meerdere opleidingsfases kan dit soms wel om praktische redenen. De mentor kan steeds bellen naar de stagecoördinator voor meer specifieke informatie.

Het is interessant om voldoende informatie te geven omtrent **de beginsituatie van de leerlingen**: wat kennen en kunnen ze met betrekking tot het lesthema, zijn er specifieke gewoonten bv. hoe nemen leerlingen notities, de eigenheid van leerlingen... Ook het hand- en/of werkboek kan getoond worden; of zelfs worden meegegeven. Soms is het nodig om de stagiair de werking van het smartbord te illustreren of eventueel eigen werkbladen ter illustratie aan te bieden. Zo weet de stagiair precies wat de mentor van hem/haar verwacht. Derdejaars moeten zelfstandig, indien nodig, werkbladen, bundels kunnen opstellen. Eerste- en tweedejaars zetten hierbij echter hun eerste stappen.

Het is aangewezen om **lesonderwerpen** tijdig aan de stagiair te bezorgen. Bv. Liefst in de stagecontactweek; of voor een vakantieperiode zodat de stagiair tijdig kan starten met de lesvoorbereidingen. Op die manier is feedback en bijsturing mogelijk. De opleiding verwacht van eerste- en tweedejaars dat ze **de lesvoorbereiding min. 3 werkdagen voorafgaand de eigenlijke les** aan de mentor bezorgen. De mentor mag hier ook andere afspraken over maken met de stagiair.

De mentor mag zeker kiezen voor **parallellessen**, omdat de opleiding ervan overtuigd is dat ze de leservaringen van de student kunnen versterken. Hoe meer deze lessen gespreid zijn doorheen de stageweek, hoe leerrijker.

Eerste-en tweedejaars kunnen nog geen kwalitatieve toets opstellen. Tweedejaars kunnen er tijdens hun laatste stage (stage 6) mee oefenen. Derdejaars hebben dit onder de knie. Andere stagecompetenties vindt de mentor in het overzicht van de stagecompetenties van de verschillende opleidingsfases.

De mentor geeft de student, wanneer mogelijk, enige **vrijheid in didactische realisatie**. Op die manier kan de stagiair aan den lijve ondervinden dat bepaalde werkwijzen beter geschikt zijn dan andere in welomschreven situaties.

Andere

De mentor **verwittigt de stagiair tijdig** van wijzigingen in het lessenrooster en / of activiteiten op de stageschool.

Bij een observatiestage mag de mentor de stagiair zeker observatietips geven of kunnen zij samen observatiegegevens bespreken. Bij bepaalde opdrachten uit de eerste opleidingsfase (bij stage 1 en 2) wordt dit ook uitdrukkelijk gevraagd. Bij een observatiestage moet er geen feedbackdocument worden ingevuld.

Tijdens de actieve stage

Een stageles van een eerste- en of tweedejaarsstudent dient steeds **onder toezicht** te worden gegeven van een mentor. Bij afwezigheid van de mentor kan de stageles doorgaan wanneer er toezicht door een ander personeelslid kan worden voorzien. Bij een derdejaarsstudent mag de mentor er zelf voor kiezen om de stagiair al dan niet te laten lesgeven zonder toezicht. Dit in het kader van de zelfstandige stage. De opleiding verwacht wel dat de mentor min of meer zicht heeft op de lesvoorbereiding of het eigenlijke lesverloop.

Bij de start van elke actieve stageles bezorgt de stagiair de mentor **een papieren versie van de lesvoorbereiding**. Bij een stagebezoek door een stagebegeleider delen mentor en stagebegeleider deze informatie. Een nabespreking van de les in interactie met student, mentor en stagebegeleider is steeds een meerwaarde.

Sommige stagiairs zijn de draad van het lesgebeuren volledig kwijt wanneer zijn/haar **mentor tussenkomt** in het lesgebeuren. Anderen zien het als een leerervaring dat hen verder op weg helpt. Het helpt stagiairs wanneer dit met hen vooraf besproken wordt

Vooraf durven niet altijd te vragen naar een kritische **nabespreking van de les**. De opleiding vindt het bijzonder waardevol mocht de mentor, liefst voor de volgende stageles van het eigenlijke vak, tijd kunnen vrij maken om de les te bespreken.

Vooraf bij het begin van een stageperiode heeft de stagiair nood aan **opbouwende feedback**. Het is belangrijk om zowel zijn/haar sterke punten als werkpunten te bespreken, liefst zo vlug mogelijk na de eigenlijke les. Het geeft een veilig gevoel om verdere actieve praktijkervaringen op te doen. De **voorgestelde stagecompetenties en vakgerichte competenties** zijn hierbij zeker een hulp.

Een eerstejaarsstudent dient andere competenties te verwerven, dan een tweede- en derdejaars. Waarin is de stagiair reeds goed? Waarin kan hij/zij nog groeien? De opleiding vraagt om dit schriftelijk weer te geven op **de lesbeoordeling** (laatste blad lesvoorbereiding – liefst met naam of handtekening en datum). Dit mag digitaal of geschreven. Het is voor de stagiair ook bijzonder fijn om mogelijke vorderingen te lezen in plaats van absolute oordelen. De stagiair is immers nog groeiende in zijn leerproces. De mentor

tracht de stagiair aan te sporen om zijn mogelijkheden te leren gebruiken en in te zetten in de komende lessen.

Mentoren kunnen studenten ook **andere verantwoordelijkheden** geven buiten het lesgeven; bv. een groep leerlingen halen op de speelplaats, toets verbeteren, taak opstellen.... Vanuit de hogeschool geeft de opleiding de student geen verplicht aantal uit te voeren extra stageverbredende taken/ met uitzondering van stage 1-2-3 in de eerste opleidingsfase, stage 4 in de tweede opleidingsfase en stage 8 in de derde opleidingsfase. De stagiair licht dit toe.

Bij een moeilijk stageverloop kan de mentor **eventuele problemen** doorgeven aan de mentorcoach van de school. Hij/zij kan contact opnemen met de stagecoördinator van de hogeschool. Zij verwittigt de stagebegeleiders van de student. Het is wenselijk om de stagiair vooraf op de hoogte te brengen van de problemen die worden ervaren. Een gesprek met de stagiair zelf werkt meestal al verhelderend.

Een stage kan ook worden **stopgezet** door mentoren en/of de stagebegeleiders. Deze beslissing kan zich voordoen wanneer de stagiair geen lesvoorbereiding kan voorleggen bij de eigenlijke les, of wanneer de voorbereiding onvoldoende wordt geacht, of wanneer de stagiair zich niet houdt aan vooropgestelde verwachtingen van de stageschool of hogeschool. Het is aangewezen om eerst in gesprek te gaan met de stagiair zodat hij/zij kansen krijgt zich bij te sturen en rekening kan houden met de aandachtspunten. In dit gesprek worden concrete verwachtingen vooropgesteld voor volgende lessen of stage. Wanneer de stagiair hiermee geen rekening houdt bij volgende lessen of stage, kan de stage definitief worden stopgezet. Dit steeds in overleg met de hogeschool. Een stopzetting van de stage moet door de mentor en /of mentorcoach van de stageschool steeds schriftelijk worden gemotiveerd en worden bezorgd aan de stagiair en de opleiding. Wanneer de opleiding akkoord gaat met deze beslissing kan de stagiair niet meer slagen voor het pakket didactische stage.

Bij het einde van de stage

De opleiding vraagt aan de mentor om op het einde van de stageperiode (eventueel in overleg met vakcollega's wanneer er meerdere mentoren voor één vak betrokken zijn) een **'eindbeoordelingsformulier'** in te vullen. Dit kan schriftelijk of digitaal (liefst in PDF-versie). In dit document kan een al dan niet mogelijke groei vanuit de verschillende stagecompetenties worden beschreven. Competenties waarover de student na het beëindigen van een bepaalde stage minimaal moet beschikken – de zogenaamde **breekpunten** – staan in een andere kleur (of onderstreept) aangeduid in het overzicht van de stagecompetenties. Indien de stagiair een aantal van die competenties niet beheerst, dient dit duidelijk aangegeven te worden op het eindbeoordelingsdocument; bij het betreffend functioneel geheel. De overige competenties kunnen worden gebruikt als richtingaanwijzer. Deze competenties moet de student dan wel niet beheersen, maar hij dient er wel op te oefenen. Feedback kan hier in de vorm van tips of aandachtspunten; wat kan de student al goed, waarin kan hij nog groeien

De kwalitatieve feedback beschreven in het eindbeoordelingsdocument is voor de stagebegeleiders een belangrijk uitgangspunt bij de stage-evaluatie op de hogeschool.

OPLEIDINGSHOOFD BASO-BRUSSEL

Bart De Nul

Bart.denul@odisee.be

02-608 49 36 (bureel)

.STAGECOÖRDINATOR BASO-BRUSSEL (VOOR STUDENTEN ALGEMENE VAKKEN EN PO)

Katrin De Bisschop

Katrin.debisschop@odisee.be

0472-233 546